

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quotuplex sit status religiosus. punct. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

deprehenus habere. At proprietates culpabiles, quae in religio-
so deprehendi potest, est solus usus & administratio rei Prae-
lato inuito, non dominium. Ergo.

Præterea neque est necessarium, ut votum paupertatis prius
omni usu, & administratione rei familiaris, sufficit autem
quod certis casibus prius; eo enim ipso est votum de re ad
perfectiorem pertinentem. Quapropter votum paupertatis, quod
equites militares emittunt, esse non prius illos dominium, &
vii suorum honorum absolute quia tantum in certis casibus
illis bonis ut non possunt nisi pro voluntate magistrum, ea de
causa est votum Evangelici consilij.

De voto castitatis maior est difficultas; ait omnimoda cas-
titas, & abstinentia à copula coniugali sit de essentia status
religiosi? Videtur id esse omnino necessarium. Alias re Deo
perfectè non consecras; siquidem voluptatibus carnis inferui-
re intendis, nec Deo perfectè vivis, quippe in coniugem di-
videris ob studium illi placendi; teste Apostolo 1. Corinth. 7.
Neque denique consilia sequeris, sed præcepta tantum. Qui
enim solum castitatem coniugalem, voverit, non voverit ali-
quid, quod ad consilia pertinet, & consequenter quod per-
tinet ad perfectionem. Ceterum probabilitate non caret,
votum castitatis coniugalis adiunctum aliis duobus votis pau-
peritatis, & obedientiae ad verum statum religiosum suffi-
cere. Nam cito ex vi sua non obligat ad aliquam castitatem
sub consilio; obligat tamen ex regula, & instituto, cui ser-
vando à iungitur; equites namque militares aliquibus diebus
obligantur à coniuge abstinerere ex vi regulæ, & constitutio-
nis. Et hoc videtur sufficiens, ut votum castitatis coniugalis
sit votum alicuius perfectionis saltem indirecte, verumque
statum religiosum constituat. Sic tenetur docere omnes illi
qui censent equites militares veros religiosos esse, quos refert,
& sequitur Thom. Sanchez lib. 4. de voto cap. 16. n. 11. Suarez tom.
4. de Relig. tract. 9. lib. 1. cap. 4. à num. 9. Didacus Mota de
his militibus lib. 2. c. 1. & 2. Nauar. lib. 3. constit. de regula-
ribus toto consil. com. in 2. editione.

Votum autem obedientiae clarum est non requiri ita la-
tum, ut comprehendat quicquid bonum est, & perfectum,
sufficit si sit secundum constitutiones, & regulas, quas tibi se-
quendas proponis.

5. Posito autem voto paupertatis, castitatis, & obedien-
tiae ut dictum est requiri, restat examinandum qualia debeant
esse hæc vota, an solemnia, an sufficientia simplicia? Suffi-
cere simplicia est omnino certum, ita ut dubitationi non sit
locus, eo quod Gregor. XIII. in dicta bulla ascendente Do-
mino expressè definiit esse veros religiosos eos, qui post
biennium probationis in Societate Iesu vota simplicia castita-
tis, paupertatis, & obedientiae emittunt. Neque alium est
hoc institutum ab eo, quod tempore nascentis Ecclesiae vi-
gebatur: cum eo tempore veri religiosi essent, nec tamen vota
solemnia, sed simplicia imitabant, ut multis comprobant
Basil. Legion. lib. 7. de matrim. c. 11. & multis sequentibus
præcipue c. 22.

6. Quod si roges, in quo voti solemnitas consistat? Non
est facile explicatu. Omnis ergo variis Doctorum placitis,
quorum latissime memore Gabriel. Valq. 1. 2. disp. 165. per
totum, & Suarez tom. 3. de Relig. lib. 2. à cap. 4. & segg. Basil.
Legion. lib. 7. de matrim. à cap. 7. Censio solemnitatem vo-
torum consistere in eo, quod ex parte acceptantis relaxari,
remitti que liberè non possint; & cum hoc iure Ecclesiae indu-
ctum sit; referuat enim Pontifex potestatem relaxandi religio-
forum professionem, qua reservatione cessante possent Prae-
lati religiosos liberos dimittere; sic sane solemnitas voti iure
Ecclesiastico inuentam esse, ut habetur cap. unico de voto in
6. & in extr. aug. illa ascendente Gregor. XIII. Quod autem
in nullo alio, quam in illa reservatione hæc solemnitas con-
sistat probatur comparando vota solemnia cum simplicibus:
vota enim simplicia paupertatis, & castitatis non desunt esse
alia, esto ab Ecclesia illis annexata inhabilitas ad actus
promissioni oppositos, ut manifestè constat in votis coadiu-
torum formatorum Societatis Iesu, quod illos inhabiles red-
dunt matrimonio contrahendo, & bonorum quorumlibet ac-
quisitioni, & dominio, sed quia liberè à Praelatis Societas
dimitti, & relaxari possunt, ea de causa solemnia non sunt,
sed simplicia. E contra vota paupertatis, & castitatis equitum
militarium solemnitas sunt, quia à Praelatis ordinum indispen-
sabilia; tamen matrimonium, & dominia rerum permit-
tunt. Consistit ergo legitima religiosorum votorum solem-
nitas in hac reservatione. Solum obtinere poteris vota, quae
professi Societatis emittunt post professionem, videlicet de
docendis pueris, de paupertate retinenda, de non ambienda di-
gnitate, &c. Quae sunt vota simplicia, & tamen non possunt
à Praelatis religionum relaxari. Ergo in hac impotentia non
stat votorum solemnitas Respondetis forte ea relaxari posse,
si professus à religione eiciatur, quod sufficit, ut non sint vo-
ta solemnia. Sed concessio ut verè concedendum est, omnia
illa vota relaxari non posse à Praelatis religionis, dicendum
est, id non provenire ratione sui, sed ob annexione ad pro-
Ferd. de Castro Sum. Mor. Paris III.

fessionis vota, quae quia sunt insolubilia, etiam huiusmodi vo-
ta, utpote accessoria solui non possunt.

7. Præterea ad statum religiosum requiritur ex parte susci-
pientium essentialiter donatio, seu traditio sui in potestatem
religionis. Neque enim absque hac donatione, seu traditione
religio haberet potestatem dominatiam in religiosos, neque
status ellet firmus, & immutabilis. Quapropter in religioso
statu duo adfunt contractus ex parte suscipientium; alter
comparatione Dei, qui fit per vota, alter qui fit donatione;
& traditione sui in potestatem religionis; sicut enim quis li-
berè se potest pretio accepto tradere in seruum quid mirum si
in seruum spirituales se tradere possit religioni gubernan-
dam? Provenit ergo illa potestas dominativa non à votis ut-
rumque, sed à donatione sui votis emissis. Dices stare posse
velle alteri donare, & vota castitatis, paupertatis, & obedien-
tiae emittere, absque eo quod verè subiectus maneat; cum ea
in religione approbata non emittit. Ergo ex sola donatione
cum votorum emissionem non quaeritur religioni dominativa in
religiosum potestas. Respondeo si naturam status religiosi in-
stitutionem à Christo Domino factam spectemus, solum do-
nationem sui cum votorum emissionem sufficientem esse
ad verum religiosum efficiendum, verumque potestatem Prae-
lato concedendam. Sed quia Ecclesia sicut & quilibet repu-
blica politica suis subditis praescribere potest eas conditiones
in donationibus, & promissionibus quibus deficientibus nullae
sunt, statueritque donationem votorum emissionem qualifica-
tam alibi factam, quam in religione approbata nullam esse,
nullamque accipienti iurisdictionem concedere; ea de causa
nec donatio, nec votorum emissio extra religionem approba-
tam iurisdictionem conferit, nec religiosum constituit. Quod
exemplo matrimonij illustrari potest, quod si naturam insti-
tutionem spectemus, solo contrahentium consensu perfi-
ciatur: Sed quia Ecclesia porit ad huius consensum le-
gitimitatem plures conditiones expostulare; ea de causa con-
sensus contrahentium illis deficientibus nullus est, nullamque
potestatem tradit: Sic pluribus firmat Basil. Legion. li. 7. de
matrim. c. 5. & 6.

8. Ex supradicta conditione inferitur ad religiosum sta-
tum, si naturam eius institutionem spectemus nullam Ponti-
ficis approbationem requiri. Tum quia ante Innocent. III.
plures fuerunt in Ecclesia religiones absque expressa Pontifi-
cis approbatione sola Episcoporum approbatione, vel illo-
rum non repugnancia; ut multis comprobatur Basil. Legion. di-
cto li. 7. de matrim. cap. 11. Tum quia Christus Dominus re-
ligionem instituens sola donatione cum votorum emissio-
ne contentus fuit. Verum post Innocent. III. qui sibi re-
ligionis approbationem reservavit. cap. ne nimia de Reli-
giosis domibus, cuius decretum renouavit Gregor. X. in cap.
unico eodem tit. in 6. Nulla esse potest religio; qui à sede
Apostolica approbetur. Nullaque donatio, nec votorum emis-
sio, quae verum religiosum constituat extra Pontificiam appro-
bationem: V. de Suarez tom. de Relig. lib. 2. cap. 15. & segg. Les-
sum lib. 2. c. 43. d. ubi. n. 18. Valq. disp. 169. Sanchez lib. 5. sum. cap.
1. num. 15.

9. Si verò de origine huius sanctissimi instituti loqua-
mur, credo Christum Dominum non solum instituisse, sed
erexitse. Quod illum instituerit, hoc est, praedicaverit, propo-
sueritque sequendum nemini, dubium esse potest; siquidem
dixit: si vis perfectus esse, &c. Item qui vult venire post me
abneget semetipsum, &c. Quod autem erexitse, & executio-
ni mandaverit in suis discipulis non leuiter colligitur ex illis
verbis Petri ad Christum dicentis. Ecce nos reliquimus omnia,
& secuti sumus te. In quibus verbis denotat Petrus nomine
omnium se reliquisse omnia bona terrena voto paupertatis &
votis castitatis, & sequendo Christum obedientiam, &
subiectionem illi promississe: si enim sequela Christi, & ab-
negatio omnium rerum voto aliquo firmata non esset, non est
credendum Petrum, aliosque discipulos ita eam magnifacere,
ut dixerint Christo. Quid ergo erit nobis? Renunciatio
enim, sequela Christi, quae pro libito, & absque peccato retra-
ctari posset, non sic assumenda esset: Sic pluribus exornant
Suarez tom. 3. de Relig. lib. 3. c. 2. per totum. Basil. Legion. lib. 7.
de matrim. c. 2. & 3.

PUNCTUM II.

Quotuplex sit status Religiosus.

SUMMARIUM.

1. Diversa sunt religiones differentia non essentiali, sed acci-
dentali.
2. Ex parte finis dividitur religio in actiuam, contemplatiuam,
& mixtam, & quae haec sunt.
3. Ob varietatem mentium diuersae religiones statuuntur, ta-
mensi eundem finem habeant.

L 3 1. Cum

1. **C**um Essentia religiosi status in renunciatione sæculi per vota paupertatis, castitatis, & obedientie consistat, & hæc vota siue solemnia sint, siue simplicia solum accidentaliter differant; efficitur religiosum statum solum differentiam accidentalem habere posse. Præterea cum status religiosus sit status perfectionis, & hæc in charitate consistat, quæ una est omnium religionum, (esto numero plures sint) quoad speciem tamen non plures, sed una sunt. Quocirca religiones Monachales à mendicantibus non specie, sed numero differunt. Sed quia cum hæc diversitate numerica stat optimè diversitas accidentalis, tum ob finem proximum & specialem, quem ipsæ religiones spectant; tum ob media, quæ ad illius consecutionem assumunt, ideo religiones aliqua ex his diversitate gaudere diversæ nuncupantur. Solum adueto ex fine potius, quam ex mediis diversitatem, & distinctionem defumi. Hæc autem diversitas convenientissima est; tum ad decorem, & ornatum Ecclesiæ, tum ad diuini cultus exaltationem, tum ad utilitatem fidelium, quibus propter varias eorum inclinationes, & propensiones, vniuersi viuendi modus non poterat esse accommodatus.

2. Ex parte ergo finis diuiditur religio in vitam actiuam, contemplatiuam, & mixtam. Actiuam uoco, quæ ex proprio suo instituto operibus misericordie incumbit. Contemplatiuam, quæ orationi, lectioni, & contemplationi vacat, quæ duæ vitæ illis duabus foribus Martiæ, & Mariæ fuerunt aduibratæ, quarum una in ministrando necessaria Christo occupabatur; alia uero audiebat uerbum illius, quam Christus Dominus prætulit, cuiusque electionem nobilitatem esse dixit. At quia potest esse statutum, quod æquè primò propriam perfectionem oratione, & contemplatione obtinere intendat, & proximum perfectionem prædicatione; ea de causa illud institutum mixtum ex vita actiua, & contemplatiua esse dixerim; quod Credo Christum Dominum, eiusque Apostolos secutos esse, qui tum orationi, tum prædicationi, tum aliis misericordie operibus instabant. Iuxta hanc diuisionem dicendum est religiones militares, & hospitalaria, quia ex proprio instituto religiosæ militiæ, & hospitalitati vacant vitam actiuam propriissimè exercere; monachales uero, S. Benedicti, Basilij, Hieronymi, Bernardi, Bruni, quia orationi & contemplationi incumbunt, contemplatiuam vitam proficere, mendicantes uero, S. Dominiaci, Francisci, Augustini, Carmelitarum, Societatum Iesv utramque vitam complecti.

3. Verum quia ad consecutionem cuiuscumque ex supradictis finibus quælibet religio media diuersa apponit; ea de causa inter se distinguuntur, & una ab alia diuersum corpus constituit. Neque in his est aliqua difficultas magni momenti, si tamen doctrinam uelis latius pertractatam. Vide Suar. tom. 4. de Religione, tract. 9. lib. 1. c. 2. uoluit & breuiter Lestium lib. 2. c. 41. dub. 2. Vbi religiones comparant inter se, illisque afferunt perfectiores esse, quæ perfectionem finem spectant, & perfectiora media apponunt ad illius consecutionem, quod esse potest, esto choro careant, neque ita austeræ sint, rigidamque paupertatem habeant. Quia non in his, sed in charitate Dei, & proximi, perfectio consistit.

PUNCTUM III.

Ad quid, & quando obliget votum religionis assumenda.

SUMMARIUM.

- 1 Distinguitur votum tempore designato, uel non designato implendum.
- 2 Ex rationabili causa differri potest votum, quod non fuit emissum pro determinato tempore.
- 3 Qualiter obligeris voto moriendi in religione, arguitur.
- 4 Resoluitur questio.
- 5 Voto religionis obligaris pro uiribus religionis ingressum procurare.
- 6 Si uouisti religionem absolute teneris in pluribus seruo, & instanter petere. Et quas religiones, & an extra Prouinciam.
- 7 Si uouisti determinatam, non potes ingredi laxiorem.
- 8 Excipe nisi laxior religio priuilegium habeat Pontificium.
- 9 Idem est de voto ingrediendi speciale aliquod monasterium ob eius deuotionem, & singularem obseruantiam.
- 10 Repulsus absolute à religione, quam uouisti, non teneris ingredi, esto postea inuiteris.
- 11 Contrarium docet Sanchez.
- 12 Sed eius fundamento satisficit.
- 13 Non teneris manifestare te voto obseruandum esse.
- 14 Teneris discere Grammaticam si tempore uoti sciebas id esse necessarium ad uoti executionem, sciebas si ignorabas.

- 15 Quid si non admitteris nisi officium mechanicum discas?
- 16 Non teneris ingredi ad gradum Licentiarum, aut Sacerdotium, prout religioni placuerit.
- 17 Quid si tibi denegantur altiora studia, cum ad illa aptus sis.

1. **S**i de tempore, quo hoc votum obligat loquamur. Distinguemus est; si cum hoc votum religionis emissum, signasti tempus illius executioni, pro eo tempore obligat; si autem absque illa temporis determinatione religionem promissisti, obligat ad sui executionem, quamprimum commode possis, strictius tamen, quam quodlibet aliud votum non perpetui obsequij, ut ieiunij, peregrinationis, & elemosinæ, quod est differat, integrè mandati executioni potest, & ex cuius dilatione nullus diuinus cultus promissus diminuitur. At ex dilatione culpabili religionis minuitur promissus cultus. Qui enim uouit religionem, uouit toto uita tempore Deo in religione seruire. Ergo quanto tempore executionem differat, tantum de diuino obsequio promissio omittit: Sic alius relatus tradunt. Suarez tom. 3. in 3. p. dist. 31. scilicet. 2. ed. 3. & tom. 3. de Relig. tract. 7. l. 4. c. 1. num. 5. Sanchez lib. 4. sum. cap. 14. num. 22.

2. Si autem ex rationabili causa executionem voti differas, non censendus es de materia promissa subtrahere: quia non promissisti ingressum utrumque, sed commodo tempore. Quapropter si satis aptus non es religionis exercitiis, uel quia cares uiribus, uel scientia, quæ communiter religioni ingressui supponitur, differre iuste executionem voti potes. Accedat tamen confessarij consilium ob periculum errandi. Suar. dicto tom. 3. de Relig. tract. 7. lib. 4. c. 1. in fine. Optime Sanchez lib. 4. sum. c. 14. & n. 3. & sequent. Layman lib. 4. sum. tract. 4. c. 3. g. 4. num. 5.

3. Solum de voto moriendi in religione est aliquis difficultas, quo tempore ad illius executionem obligeris: Videtur namque obligaris eo modo, quo obligaris, cum votum absolutum religionis absque uila temporis determinatione emittis. Quia dies mortis incertus est, & ne periculo exponaris non implendi votum, uideris obligatus exequi, cum primum possis. Præterea si uocas absolute persequere in religione, uocens mori in religione, & è contra si uocas mori in religione, uocens usque ad mortem in religione persequere. Ergo utrumque votum idem est, ergo pro eodem tempore obligaris. Ex alia autem parte non uideris obligatus ingredi religionem, quousque mortale periculum mortis instet. Num tu solum promissisti in religione vitam finire; cui obligationi satisfacias, si cum mors instat, religionem assumas. Quia iam terminas vitam in religione. Non ergo teneris ante mortem, & illius periculum religionem ingredi. Adde si aliqua ratione obligatus es statim religionem ingredi iussit, ne te periculo exponas moriendi extra religionem; ar dum non adest periculum mortale mortis, neque periculum, quod in religionem non admittaris illo periculo instante, non adest periculum mortale moriendi extra religionem. Ergo nulla ratione obligatus es ante illud periculum religionem ingredi.

4. Cæterum credo media via procedendum esse. Neque enim statim obligaris eo voto; quia religio sub illis uerbis promissa satis indicat te noluisse statim illam suscipere, sed alio commodiori tempore. Neque etiam inde fit te posse executionem differre usque ad mortale periculum mortis. Tum quia non uocens solum religiosi habitus susceptionem, sed in religione professionem, quæ cum fieri non possit nisi post annum probationis, expectare non potes ad mortale periculum mortis. Tum quia ideo uocens in religione mori, quia uocens exercitiis religionis te ad mortem disponere, quod fieri non potest, nisi aliquo tempore ante mortem religionem ingrediaris. Quapropter prudentis arbitrio hoc tempus mensurandum est; nec nimia dilatio concedenda; quia in nimia dilatione pericula euenire solent reddendi impossibilem ingressum, aut ferè infructuosum, si religioni inutilis sis, uel illius oneribus, & exercitiis minus aptus: Colligitur ex Sanchez lib. 4. sum. c. 14. n. 9. Bonacin. dist. 4. punct. 5. g. 2. §. 6. num. 7.

5. Quod si de substantia promissionis loquamur, votum religionis te obligat ad procurandum pro uiribus religionem ingredi, ut tradit Diuus Thomas ab omnibus receptus, 2. 2. quæst. 88. art. 3. ad 2. & quæst. ult. art. 3. ad 2. Cui probationi non obstat, quin possis Prælati religionem manifestare, si aliquod impedimentum est non essentiale habens, uel diuini ad religionem auersionem; quia hæc manifestatio conuenit prudenti admissioni. Sic Sanchez lib. 4. cap. 16. num. 34. & 35. Nunquam tamen obligaris ad obtinendum cum effectu religionis ingressum; quia id non ex tua, sed ex religionis uoluntate pendet, ad quod te obligare non poterat. Dubium tamen est, quando censuris sufficienter procurasse religionis ingressum, ut eo facto liber à uoto existas, si in religionem non admittaris?

Pro cuius de cisione præmitto tripliciter te posse religionem non uocere. Primò, si uocas religionem absolute. Secundò,